

șovei au locuit slavi înrudiți cu carașovenii care pronunță ϵ pentru i ⁶. Urmează că ϵ pentru \tilde{a} este un fonetism arhaic păstrat în graiul femeilor din Secășeni de la acești slavi. În perioada de bilingvism, atunci când pronunțau ϵ în loc de \tilde{a} , slavii au extins pronunțarea ϵ și la cuvintele românești care aveau un \tilde{a} .

Cercetarea fenomenului amintit prezintă interes și pentru că ajută la stabilirea unor faze pe care nu le mai găsim în limba vorbită astăzi în Secășeni. Astfel, fonetismele $d\epsilon$, $d\epsilon/\tilde{a}$ (h. 188, 440, 493) dovedesc că localitatea în discuție se află în aria în care prepoziția *de* se rostește $d\tilde{a}$ (cf. *dă*, h. 526). V. și n-o *me/ăi crîșcūt* 113, alături de pronunțarea *măi* « mai », generală în Banat. Tot așa fonetismul *arpežic* (h. 192) presupune un fonetism *arpăžic* care a fost înregistrat de altfel pentru Banat (punctele 2, 36, 47, 848).

În punctul 10 (Kovin, R.P.R. Iugoslavia) din ancheta pentru ALR I, $\epsilon > \tilde{a}$ este o influență sirbească recentă, datorită împrejurării că vorbitorii sînt bilingvi iar în graiurile sirbești din împrejurimi nu există \tilde{a} (aici $\tilde{a} > a$).

Situația din Șușnevița și din alte localități în care se mai vorbește istroromina, unde de asemenea \tilde{a} neaccentuat $> \epsilon$, este diferită de cea amintită mai sus, fiindcă $\tilde{a} > \epsilon$ numai în poziție finală, în rest pronunțându-se a . În acest caz trebuie să pornim de la faptul că la sfîrșitul cuvintelor s-a simțit nevoia să se facă distincție între forma articulată (cea cu a) și cea nearticulată (cu \tilde{a}) a unor substantive și adjective de felul lui *caroța* — *caroță*. Pentru a indica forma nearticulată, s-a apelat la ϵ ⁷ (\tilde{a} nu putea fi înlocuit prin e fiindcă s-ar fi confundat singularul cu pluralul. Cf. *code* sg. — *code* pl. S. Pușcariu, *Studii istroromine*, II, p. 142 și urm.) În celelalte poziții neaccentuate nu putea fi cazul de confuzie pentru că, întocmai ca în dacoromînă⁸, în istoromînă nu se opun două cuvinte în care diferența să fie cauzată de un \tilde{a} neaccentuat și un a accentuat. Nu pot spune pentru ce la Jeiăni nu a intervenit aceeași necesitate de a distinge forma nearticulată de cea articulată⁹.

Marius Sala

⁶ Acad. Emil Petrovici mi-a comunicat că toate satele din jurul Secășului (care are un nume de origine maghiară, *Székes*) au nume slave: *Dognecea*, *Giurgiova*, *Giurliștea*, *Calina*, *Cîrnecea*, *Ticoamul Mare*, *Jitin*, *Gorui*, *Ciudanovița* etc.

⁷ De altfel, și în sirbo-croată există un astfel de ϵ , rostirea normală a lui e .

⁸ Graur-Rosetti, *Bulletin linguistique*, VI, p. 6. De adăugat că un caz de felul lui *cărat*, participiul lui *a căra* și *carat*, unitate de măsură pentru pietrele prețioase, sînt excepții în care unul cei doi termeni, ultimul, este foarte nou.

⁹ Situația de la Jeiăni se aseamănă cu aceea a lui — *l* din dacoromînă care s-a mai păstrat numai la moți (v. răspunsurile din punctul 95 din ancheta pentru ALR II. ALR II₂, h. 294, 587 ș. a.). Astăzi avem *codru*, formă articulată și nearticulată.